Avsender	Merknad	Sjøfartsdirektoratets kommentar
1. Det Norske Maskinistforbund	Ingen merknader	Ingen
2. Politidirektoratet	Hensett politiets organisering av sjøtjenesten og båter, legger Politidirektoratet til grunn at politietatens tjeneste på sjø som integrert del av polititjenesten ikke vil omfattes av den foreslåtte forskriften, men av de nye forskriftene om henholdsvis kameraovervåking av arbeidstakere og om innsyn i e-post og annet elektronisk lagret materiale hjemlet i arbeidsmiljøloven, da politiets ansatte er å anse som arbeidstakere på land. Politidirektoratet har etter dette ingen merknader til høringen.	Ingen
3. Advokatforeningen	Advokatforeningen støtter forslaget om å innføre regulering av kontrolltiltak knyttet til kameraovervåking og innsyn i e-post og annet elektronisk lagret materiale for sjøfolk. Advokatforeningen mener likevel at det mest hensiktsmessige ville ha vært at arbeidsmiljølovens forskrifter også ble gjort gjeldene for sjøfolk. Nåværende ordning fører til «dobbelforskrifter» som regulerer samme formål. Fremtidige endringer i forskriftene vil også på nytt kunne føre til at sjøfolk blir glemt, om de ikke er regulert av hoved-forskriftene. Det vil kunne være uheldig. Dette støttes også av at forslaget til ny forskrift er harmonisert med arbeidsmiljølovens forskrifter, som også viderefører gjeldende rett og i stor grad tar sin ordlyd fra de reglene forskriftene erstatter. Forslaget er en videreføring av det som var gjeldende rett før 2. juli 2018. Sjøfartsdirektoratet har vurdert alternativet, men kommet til at det er mest hensiktsmessig for næringen å kunne operere innenfor det sjøfartsspesifikke regelverket så langt det er mulig, og minst mulig måtte forholde seg til henvisninger til annet norsk regelverk. Advokatforeningene mener at dette hensynet må vike for hensynet til å sikre en tettere harmonisering av arbeidstakeres regelverk. Ved	Sjøfartsdirektoratet ser faren ved å ha forskrifter som søker å gi identisk regulering, og utfordringen med å opprettholde et likt vern for begge gruppene av arbeidstakere. Det fremgår imidlertid av lovproposisjonen til lov om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven), Prp. 115 L (2012 – 2013) at en av føringene ved revisjonen av sjømannsloven fra 1975 var at en revidert sjømannslov skulle videreføres som selvstendig lov og ikke innarbeidet i arbeidsmiljøloven. Det følger av dette at lovgiver ønsker en særskilt regulering av rettigheter og plikter knyttet til arbeidsforhold på skip, selv om enkeltregler og –regelsett på noen punkter nødvendigvis vil være likelydende. Som for andre regelsett vil vi måtte ha kontinuerlig fokus på behovet for oppdatering og at intensjonen med en likeverdig rettssituasjon for arbeidstakere på land som til sjøs.

	innføring av Statsansatteloven ble dette hensynet i særlig grad vektlagt. Statsansatteloven har flere henvisningsbestemmelser til arbeidsmiljøloven knyttet til ansettelse og stillingsvern. Reglene om kontrolltiltak gjelder også for statsansatte. Advokatforeningen har for øvrig ingen merknader til de enkelte bestemmelsene da forskriften er harmonisert med arbeidsmiljølovens forskrifter om kameraovervåking av arbeidstakere og om innsyn i e-post og annet elektronisk lagret materiale.	
4. Norsk Sjømannsforbund	**Generelle merknader til utkastet** Norsk Sjømannsforbund er generelt positiv til utkastet. De foreslåtte bestemmelsene i medhold av skipsarbeidsloven kapittel 9 har tidligere vært gitt i medhold av personopplysningsloven og foreslås videreført med samme innhold. For vår del legger vi til grunn at det er viktig a ha denne type regler for å sikre personvernet til sjøs. Dagens teknologi gir arbeidsgiver muligheter til overvåking og innsyn i arbeidstakeres privates sfære som er helt nødvendig å regulere. Tilsvarende regler som foreslått vil også gis i medhold av arbeidsmiljøloven. Det er viktig at disse reglene ikke utvikler seg ulikt i fremtiden og at Sjøfartsdirektoratet derfor følger utviklingen av regelverket gitt i medhold av arbeidsmiljøloven for a sikre fremtidig harmonisering. Vi slutter oss til direktoratets vurdering at det ikke bør henvises til forskrift i henhold til arbeidsmiljøloven, men lage en særskilt forskrift. Videre slutter vi oss til direktoratets vurdering av at bestemmelsene om kontrolltiltak gis i én forskrift. **Merknader til kapittel 2 - kameraovervåking** Vi foreslår ingen endringer i utkastet til forskriftstekst, men vil gi følgende kommentarer knyttet til kapittel 2:	Vi noterer oss Sjømannsforbundets tolkninger av regelverket, og innspillet om feil nummerering av forskriftsutkastets siste kapittel.

	Vilkåret for kameraovervåking er foreslått i § 3. Vi er enige i å videreføre den svært snevre adgangen til kameraovervåking som er forbeholdt «farlige situasjoner», hensynet til «sikkerhet» eller «særskilt behov». Det fremgår av Datatilsynets veileder at interessen til å kameraovervåke må veie tyngre enn personvernet til de som blir overvåket. Alle har rett til en sporfri ferdsel. Kameraovervåking er et inngrep i denne retten som etter Datatilsynets oppfatning krever «tungtveiende interesser» for å kunne rettferdiggjøre. Videre peker Datatilsynet på at overvåking med lyd er så inngripende at det «normalt ikke er tillatt». Til § 3 er vi enig med direktoratet at det er unødvendig å ha vilkåret «begrenset krets av personer ferdes». Det fremgår av utkastet § 4 at det ved kameraovervåking skal foretas tydelig skilting. Dersom det helt unntaksvis gjøres lydopptak, må dette fremgå klart av skilting. Fortrinnsvis bør skiltet stå der man går inn i det kameraovervåkede området. **Merknader til kapittel 3 -Arbeidsgivers innsyn i e-post mv.** Vi foreslår ingen endringer i utkastet til forskriftstekst, men vil gi føl gende kommentarer knyttet til kapittel 3: I utkastet § 8 fremgår at arbeidsgiver har rett til innsyn i e-postkasse som «arbeidsgiver har stilt til disposisjon». Vi minner om at dette innebærer at innsyn i privat e-post som g-mail, hotmail etc. normalt ikke vil være tillatt. Det samme gjelder utstyr som den ansatte selv eier, selv om det tidvis benyttes i arbeidet ved virksomheten. Når det gjelder «personlige områder i datanettverk» eller «annet elektronisk utstyr som arbeidsgiver har stilt til arbeidstakers disposisjon» så omfatter dette bl.a. hvilke nettsider arbeidstaker har besøkt, chat-tjeneste, mobiltelefon og nettbrett.	

	I § 9 første ledd bokstav a er det foreslått at rett til innsyn kan skje når det er nødvendig for a ivareta «den daglige driften» eller «andre berettigede interesser ved virksomheten». Datatilsynet trekker her frem som eksempel at den ansatte er syk og virksomheten har behov for å få innsyn i forretningskritiske forhold. I § 9 første ledd bokstav b er det foreslått rett til innsyn ved «begrunnet mistanke» om at epostkasse eller annet elektronisk utstyr medfører «grove brudd» på plikter som fø1ger av ansettelsesforholdet eller som kan gi grunnlag for oppsigelse eller avskjed. «Begrunnet mistanke» innebærer at arbeidsgiver må ha konkrete holdepunkter for at det foreligger grove brudd. Når det gjelder hva som skal anses som grove brudd nevner Datatilsynet ulovlig fildeling, formidling av barnepornografi, trakassering av kollegaer gjennom e-post eller illojale handlinger slik som utsendelse av virksomhetskritisk informasjon. Utkastet § 10 gjelder prosedyrer ved innsyn. Her fremgår at arbeidstaker skal varsles «så langt som mulig» og få anledning til å uttale seg før arbeidsgiver foretar innsyn. I fø1ge veilederen til Datatilsynet er det her stilt en «høy terskel» for at arbeidsgiver skal få innsyn. Datatilsynet nevner at hensynet til bevisforspillelse kan hensyntas ved at arbeidsgiver foretar en kopi av materialet og at arbeidstaker så varsles. Dette mener vi kan være en god fremgangsmåte da det er svært viktig at den ansatte varsles før det foretas innsyn og får komme med sin forklaring og eventuelle innsigelser mot innsyn. Under selve innsynet anbefaler Datatilsynet at det lages en protokoll om hvilke filer, e-poster etc. som er gjennomgått. Dette for å unngå senere uenighet. Det fremgår videre av § 10 at dersom arbeidstaker ikke er varslet på forhånd så skal han straks etter at innsyn er foretatt få skriftlig	

	underretning om hvilke e-poster eller dokumenter som ble åpnet og resultatet av innsynet. Det er videre viktig, som foreslått i utkastet, at arbeidstakers e-postkasse avsluttes ved arbeidsforholdets avslutning. I kapitteloverskriften star det «Kapittel 2», vi antar dette er en inkurie og at det må rettes til kapittel 3.	
5. Utenriks-departementet	Ingen merknader	Ingen
6. Justis- og beredskaps-departementet	Sjøfartsdirektoratet har mottatt kopi av brev av 14.12.2018 Justis- og beredskapsdepartementet til Arbeids- og sosialdepartementet. Der fremgår det: «Vi har i forbindelse med gjennomgåelsen av Sjøfartsdirektoratets høringsbrev 15. november 2018 med forslag til forskrift om kontrolltiltak for arbeidstakere under skipsarbeidsloven oppdaget en inkurie i forskrift 2. juli 2018 nr. 1107 om kameraovervåking i virksomhet, som vi ønsker å gjøre Arbeids- og sosialdepartementet oppmerksom på. Den aktuelle bestemmelsen er forskriften § 6 tredje ledd bokstav a, som gjør unntak fra sletteplikten etter første og annet ledd «for opptak som politiet er i besittelse av». Unntaket viderefører uendret § 8-4 fjerde ledd bokstav a i den nå opphevede forskrift 15. desember 2000 nr. 1265 om behandling av personopplysninger. Ettersom forskrift om kameraovervåking i virksomhet har et snevrere virkeområde enn de tidligere reglene, har imidlertid § 6 tredje ledd bokstav a mistet sin betydning. Da blir den samtidig egnet til å misforstås, og bokstav a bør derfor oppheves. Unntaket i personopplysningsforskriften av 2000 § 8-4 fjerde ledd bokstav a var en presisering av at politiet ikke hadde sletteplikt ved	Sjøfartsdirektoratet behandler gjenparten av Justis- og beredskapsdepartementets brev av 14.12.2018 som et høringsinnspill til utkastet til ny forskrift om kontrolltiltak. Vi deler Justis- og beredskapsdepartementets vurderinger av bestemmelsen i forskrift om kameraovervåking § 6 tredje ledd bokstav a. Ettersom forskriftsutkastet som har nå har vært på høring regulerer adgangen til å kontrollere arbeidstakere på skip synes utkastets § 6 tredje ledd bokstav a heller ikke ha noen berettigelse, idet det ikke omfatter politiets oppbevaring og bruk av opptak politiet selv måtte være i besittelse av.

	behandling for politiformål. Bestemmelsen hadde sammenheng med at forskriften i en viss utstrekning også regulerte politiets behandling av opptak gjort ved kameraovervåking, jf. også § 8-3. Unntaket innebar med andre ord ikke at den som har utlevert opptak til politiet, og som eventuelt har en kopi, kan unnlate å slette kopien så lenge også politiet er i besittelse av opptakene. Dette fulgte også forutsetningsvis av § 8-4 annet ledd, som ga grunnlag for oppbevaring i inntil 30 dager før utlevering til politiet. 2/2 Forskrift om kameraovervåking i virksomhet § 6 tredje ledd bokstav a er en videreføring av bestemmelsen og må forstås på samme måte. Den blir da uten betydning, ettersom politiets behandling for politiformål faller utenfor forskriftens virkeområde. Når den rette tolkningen gjør at bestemmelsen mister sin betydning, er det fare for at virksomhetene tolker den feil, og i stedet forstår den som en bestemmelse som gir virksomhetene adgang til å oppbevare kopier av opptak som er utlevert til politiet. Ettersom en opphevelse av § 6 tredje ledd bokstav a ikke vil medføre noen endring i rettstilstanden, antar vi at dette kan skje uten forutgående høring.» 04.01.2019 er det i egen forsendelse fra Justis- og beredskapsdepartementet oppgitt at de ikke har noen merknader til Sjøfartsdirektoratets forslag.	
7. DNV GL	DNV GL setter stor pris på å være inkludert som høringsinstans. Vår generelle kommentar til ny «Forskrift om kontrolltiltak overfor arbeidstakere som er omfattet av lov om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven)» er at vi ikke har noen faglige innsigelser eller forslag til endringer.	DNVGLs forståelse av § 3 er riktig. Selv om det ved bruk av «dummy-kameraer» og evt. skilting ikke finner sted en reell behandling av personopplysninger, kan inngrepet i personvernet oppleves som stort. Reglene er ment å verne befolkningen mot også følelsen av å være overvåket, som i seg selv er integritetskrenkende

	Når det er sagt så anbefaler vi Direktoratet å se nærmere på ordlyden i følgende: § 3 Vilkår for kameraovervåking: ... «Som kameraovervåking anses overvåking både med og uten mulighet for opptak av lyd- og bildemateriale. Det samme gjelder uekte kameraovervåkingsutstyr eller skilting, oppslag eller lignende som gir inntrykk av at kameraovervåking finner sted.» - her kan det virke som om bl.a. skilting, oppslag eller lignende er å anse som kameraovervåking. § 4 Varsel om kameraovervåking: Vi er ikke umiddelbart klar over hva alternativene til skilting kan være – hvis Direktoratet har alternativ så vil det være nyttig å komme med eksempler. § 5 Utlevering av opptak gjort ved kameraovervåking: Det kan virke som om bruken av begrepet «Personopplysninger» i setningen «Personopplysninger som er innsamlet ved kameraovervåking etter forskriften her, kan bare utleveres til andre enn rederiet dersom»... er begrensende og at annet opptak dermed kan utleveres. Begrepet, alternativt sammenhengen mellom opptak og begrepet, bør avklares. § 6 Sletting av opptak gjort ved kameraovervåking: Avsnittet omfatter både krav om sletting og muligheter for oppbevaring. Vi vil for oversiktlighetens skyld anbefale at dette deles i egne avsnitt. Vi vil også anbefale at det avklares om intensjonen i 1. avsnitt er dekkende for 2. avsnitt (dvs. om sletting etter 1 uke er godt nok eller om hensikten med paragrafen egentlig er å sikre oppbevaring av informasjonen som er generert i inntil en uke og inntil 3 måneder og deretter sikre sletting). § 7 Gyldigheten av tidligere gitte dispensasjoner: Vi forstår at det kan være praktisk å ha en slik hjemmel i forskriften, men vi stiller spørsmål om det i personvernets ånd ikke er mere korrekt å vurdere gitte dispensasjoner på ny i henhold til den nye forskriften.	idet den påvirker atferden. Derfor er ekte og uekte kamera-overvåking sidestilt. Til § 4: I de fleste tilfeller vil skilting være mest hensiktsmessig, men både lyd- og film vil i gitte tilfeller kunne være hensiktsmessige alternativer. Til § 5: Bestemmelsen regulerer adgangen til utlevering av opptak gjort ved kameraovervåking. Selv om opptaket vil være å regne som personopplysninger, er vi enig i at introduksjonen av uttrykket «personopplysninger» på dette punktet ikke tilfører noe nytt og kan i stedet virke forvirrende. Det er ikke meningen å begrense bestemmelsens virkeområde ved å bruke dette uttrykket. Vi vil derfor endre uttrykket til «opptak», sml. § 6 første ledd. Til § 6: Bestemmelsen gir frister for sletting av opptak. Hovedregelen er fristen på én uke etter første ledd første punktum, og i det følgende nyanseres reglene med noen særskilte unntak. Regelen i annet ledd er kommentert i Prop. 56 LS (2017 – 2018): *Departementets forslag om å utvide slettefristen til tre måneder for opptak i «utsalgssted som benytter betalingskort», får bred støtte i høringen. Forslaget omfatter alle virksomheter som gir kunder anledning til å betale med for eksempel bankkort, og formålet er å ramme misbruk av identitet eller betalingskort. Bakgrunnen for at slike utsalgssteder bør ha en utvidet slettefrist, er at det i praksis ofte tar lengre tid enn én uke – som er fristen i dag – før slikt misbruk oppdages. På denne bakgrunn tar*

	§ 10 Prosedyrer ved innsyn: 3. avsnitt – orddeling og setningsavslutning bør korrigeres ..... Takk	*departementet sikte på å fastsette en regel om en slettefrist på tre måneder for slike utsalgssteder i forskriftene som skal fastsettes med hjemmel i ny § 9-6. Departementet understreker at en slik utvidet frist bare vil innebære at opptakene «senest» skal slettes etter tre måneder. Regelen vil derfor være at opptak skal slettes tidligere enn dette dersom lagring ikke lenger er nødvendig for å ivareta formålet med kameraopptaket.* Disse vurderingene vil måtte legges til grunn for denne likelydende bestemmelsen. Til § 7: Reglene viderefører gjeldende rett etter personopplysningsforskriften, og det har da liten hensikt å automatisk vurdere de gitte tillatelsene etter utgående forskrift på ny. Til § 10: Dette er en åpenbar feiltasting. Feilen korrigeres ved fastsettelsen.
8. Forsvars-departementet	Ingen merknader	Ingen
9. Samferdsels-departementet	Ingen merknader	Ingen
10. Norges Rederiforbund	Rederiforbundet er positiv til utkastet, og vi slutter oss til direktoratets vurdering at det bør lages en særskilt forskrift. **Merknader til kapitel 2 kameraovervåking** Det vises her til at utviklingen går i retning av økt bruk av teknologi som fjernstyrer ulike operasjoner om bord, og det vil i stadig større grad forutsette bruk av kameraer. Det er her viktig at forskriften ikke	Ingen

	begrenser utviklingen og muligheten for effektivisering og kostnadsbesparende tiltak. Formålet med kameraovervåkingen vil ikke være å overvåke personer, men arbeidsprossesser og lasteoperasjoner mv. Vi mener at slike hensyn må vektlegges tungt ved avveiningen mellom den enkeltes personvern og bedriftens intresser. **Til § 3:** Vi er enig i at det ikke er nødvendig å opprettholde vilkåret «av område i virksomheten hvor en begrenset krets av personer ferdes».	